

2011. OKTÓBER 28. PÉNTEK

JEREMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE 46,1–12

KOCSIS ÁRON

Jövendölések idegen népek ellen

^{46,1}Az Úr igéje, amely Jeremiás prófétához szólt a népekről:

Az egyiptomiak veresége Karkemisnél

^{46,2}Egyiptomról; Nékó fáraónak, Egyiptom királyának a hadseregéről, melyet megvert Nebukadneccar, Babilónia királya az Eufrátesz folyó mellett Karkemisnél Jójákimnak, Jósiás fiának, Júda királyának a negyedik esztendejében: ^{46,3}Készítsétek a pajzsot és a vértet: induljatok a harcba! ^{46,4}Fogjátok be a lovakat, üljétek föl, lovasok! Álljatok sorba sisakban, fenjétek a lándzsákat, öltsetek páncélt! ^{46,5}De mit látok? Megrettennek, meghátrálnak, vitézeiket leverik, hanyatt-homlok menekülnek, vissza se néznek! Iszonyat mindenütt - így szól az Úr. ^{46,6}Nem futhat el a gyors, a vitéz sem menekülhet meg. Megbotlanak és elesnek északon az Eufrátesz folyó mellett. ^{46,7}Ki az, aki árad, mint a Nílus, vizei zúgnak, mint a folyamok? ^{46,8}Egyiptom árad, mint a Nílus, vizei zúgnak, mint a folyamok. Ezt mondta: Elárasztom, elborítom a földet, városokat pusztítok el lakosaikkal együtt! ^{46,9}Vágtassatok, lovak, robogjatok, harci kocsik, vonuljanak ki a vitézek, pajzzsal fölszerelt kúsiak és pútiak és íjjal fölszerelt lúdiak! ^{46,10}De az a nap az Úré, a Seregek Uráé; bosszúállás napja, bosszút áll ellenségein. Pusztít a fegyver, amíg csak bírja, csurog róla a vér. Az Úrnak, a Seregek Urának véresáldozata ez észak földjén, az Eufrátesz folyónál. ^{46,11}Menj Gileádba, és végy balzsamot, Egyiptom szűz leánya! Hiába a sok orvosság, mégsem gyógyulsz meg! ^{46,12}Hallják gyalázatodat a népek, jajgatásoddal tele van a föld, mert egyik vitéz a másikba botlik, és elesnek együtt mindketten.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

A 46–51. fejezetek az idegen népekről szóló próféciaik egységes egészet alkotnak a jeremiási jövendölések között. A próféta első címzettje Egyiptom, melynek sorsfordító vereségének leírásával mutatja be Isten bosszúállásának be-

következtét. Egyiptom számára a geopolitikai változások lehetővé tették, hogy hatalmi befolyását kiterjessze Palesztina területére. Az egyesült babiloni-méd csapatok elfoglalták Ninive városát (Kr.e. 612) ezzel megdöntve Asszíria hatalmát. Nékó fáraó, Kr.e. 609-ben Meggidó mellett vereséget mért Jósiás júdeai királyra és szövetségeseire, ezzel megszerezte a hatalmat a terület felett. A Babiloni birodalommal való elkerülhetetlen összeütközésre Karkemis (ma Dzszerablusz, Szíria) városa melletti síkon került sor Kr.e. 605-ben. Egyiptom végzetes vereséget szenved a Nabukadneccar vezette seregektől, ezzel hosszú időre elveszítette nagyhatalmi státuszát.¹

¹ KINDER, DEREK: *Jeremiás próféta könyve*. Harmat, 1989, 131–132.

A perikópa szerzőségének kérdése vita tárgyát képezi, és két vélemény körül kristályosodik. Az első megközelítés szerint nem Jeremiás, hanem egy ismeretlen tanítványa – Deutero-Jeremiás – a szerző, aki a próféta tekintélyét felhasználva tolmácsolja a jövődölést. Az elmélet támogatói szerint a Júda-központú jeremiási gondolt rendszerbe nem fér meg a más népekről való jövődölés. A pontos datálás ellenére is – „...*Jójákim, Jósias fiának, Júda királyának a negyedik esztendejében...*” (Jer 46,2) alapján Kr.e. 604 – azonban a jeremiási szerzőség mellett foglalnak állást mások, azzal magyarázva, hogy későbbi redakciót, irodalmi, szerkesztési hatásokat lehet megfigyelni.²

A szakasz nem haditudósítás, bár részletesen és pontosan örökíti meg az egyiptomi sereg harci készülődését, hanem valódi prófécia. A „*De mit látok?*” (5.v.) prófétai-költői fordulat erősíti a lát-noki jellegű kijelentést.

A szakasz, a felirattal, datálással, helymeghatározással és a harcoló felek bemutatásával kezdődik. A három egységre bontható prófécia a harci készülődés parancsszavainak pattogásával indul (3–6 versek). Az egyiptomi harcosoknak adják ki az utasításokat, hogy pajzsukat, vértjeiket és fegyvereiket öltse magukra, a gyalogosok, lovasok és harci szekerek álljanak csatarendbe. A csatát nem írja le részleteiben a próféta, csak a pánikszerű, fejvesztett menekülést tárja elénk. Az „*iszonyat mindenütt*” (5) jajszó teljessé teszi a vereség leírását.³ Újabb szakasz (7–10), a fáraó elbizakodott kijelentésével elinduló sereg képéhez tér vissza, aki a Nílus áradatához hasonlítja csapatainak hódítását. A városok elözönlése, azonban nem az élet ígérete, ellentétben a Nílussal, hanem a halálé. Az elit egységeket *kúsiakat*, *pútiakat* és a zsoldos *lúdiakat* is fegyverbe szólítja a fáraó, azonban nem számol Jahve bosszújával és hatalmával.⁴ A vereség és következményei (11-12) Egyiptom számára hasonló lesz a gyógyíthatatlan betegséghez, melyre nincs gyógyír, sem orvosság. A népek előtt nyilvánvaló lesz bukása és jajveszékelése betölti majd a világot.⁵

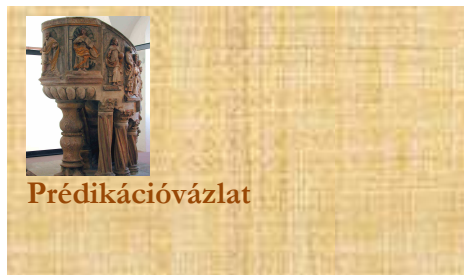
Isten a történelem és a világ uraként jelenik meg a perikópában, aki bosszút áll a vele szembeálló nagyhatalmokon és a távoli csatamezőkön is övé a véresáldozat. A felfuvalkodott, gögös, ön-maga erejében bízó ember és hatalom számára elkerülhetetlen a megalázkodás, a vereség. Aki abban bízik, hogy elég jól felszerelkeznie a küldetéshez, de nincs szüksége égi jóváhagyásra támogatásra, az hamar megízleli a vereség ízét.

² PÁLFY MIKLÓS: *Jeremiás próféta könyvének magyarázata II.* (25,15–52,34). Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1969, 23–24.

³ Jellemző jeremiási fordulat, több helyen is megjelenik (6,25; 20,10; 46,5; 49, 29; JerSir 2,22). KINDER: i. m., 132.

⁴ CALVIN, JOHN: *Commentary of Jeremiah*, First Banner of True Trust edition, 1989. Vol. 4. 580.

⁵ PÁLFY: i. m., 24.

Prédikációvázlat

Jeremiás egy végletesen elbizakodott, harci erejének teljes tudatában lévő fáraónak a képét festi elénk. Katonai erejében, emberinek kiváló képességeiben, különleges elit alakulatainak és zsoldosainak harci szellemében bízva a világ meghódítására induló hadvezér áll előttünk. Kiadja a parancsot katonáinak, hogy világhódító hadjáratra induljanak.

Nem kisebb hasonlatot használ önmagára, mint az áradó Nílus képét, ahogy a folyó elborítja az árterületet, úgy özönlí el csapataival az idegen városokat, országokat. A túlzott magabiztosságért, azonban drága árat kell fizetni, hiszen véres veresége minden nép számára intő jellé válik.

A magabiztosság veszélye

A magabiztosság talán, az egyik leginkább vágyott erénye és tulajdonsága a mai kor emberének. Hiszen, ha magabiztos, eltökélt, szilárd ember benyomását keltheti valaki, akkor joggal remélheti mások tiszteletét, elismerését. Sokan szeretnének magabiztos emberré lenni (látszani), mert akkor remélhetik, hogy vezetőkké válhatnak, dominánsokká lehetnek mások felett. A magabiztosság, mindaddig erény, amíg alázattal párosul és nem válik feltétlen önhittséggé! Aki saját erejébe, vagyónába, tudásába, eszébe bizakodik csupán annak a kudarc megalázó veresét kell elszenvednie. A vereség, a bukás nem kerülhető el senki számára, de a megalázkodás a fennhéjázó ember billogja lesz. A fáraó, számára a győzelem kulcsa a hadsereg felszerelésében volt, nem pedig a Felsőbb hatalom akaratában. Mi sem kérdezzük meg, nem törődünk azzal, hogy vajon Isten akarata szerinti „hadivállalkozásokra” indulunk-e, csak végigtekintünk az önhittség fegyverzetén, a magabiztosság pajzsán és jól szemünkbe húzzuk a konokság sisakját. Elég a győzelemhez, ha felfegyverkezünk és felfuvalkodottan lépünk az élet küzdőporondjára?

Istené a történelmi igazságszolgáltatás, nem az emberé

Az egyiptomi fáraó bűne és bukásának oka nem csupán felfuvalkodottsága, hanem az Isten népe ellen elkövetett vétkében is keresendő. Isten bosszúja betöltődött választottjainak ellenségén a karkemisi csatamezőn. Négy évvel korábban a meggidói síkon vereséget szenvedett Júda királya az egyiptomi seregektől, elveszítve ezzel népének függetlenségét. Ezért áll Isten véresen bosszút, mert Egyiptom nem engedelmeskedett a történelem Urának.

Könnyű lenne a történelem vérzivataros századait látva levonni a következtetést, hogy az elnyomás után előbb-utóbb eljön a véres leszámolás ideje. Líbia népe most örömujjongással fogadta a véreskezű diktátor halálát, de vajon a teremhet-e béke a haragban, gyűlöletben kiontott vérből? Gyakran elfelejti az ember, hogy a bosszú Isten hatalmában áll, az ő privilégiuma. Nem nekünk kell a sérelmekért, megbántottságunkért, a jól kifundált bosszút beteljesíteni, hanem hagyjuk oda

Mennyei Atyánknak, hogy ő szolgáltasson igazságot. De, vigyázzunk, mert mi is lehetünk alanyai Isten bosszújának elkövetett bűneink, engedtlenségünk és felfuvalkodottságunk miatt.

Mi a vereség, a megalázottság gyógymódja?

A piacgazdaság elveinek ismeretében nagyon jól tudjuk, hogy mindennek meg van az ár, mindennek van értéknek és ellenértéke. A boltban fizetünk az árucikkért, a szolgáltatónál kiegyenlítjük az számlákat, a munkánkért megkapjuk a fizetésünket. Emberi világunkban, van, amikor az érték-ellenérték nincs egymással egyenes arányban, mert a haszonszerzés mindennél fontosabb. Isten megmutatta, hogy Ő a közgazdaság törvényszerűségei felett áll, mert ő nem saját, hanem a mi nyereségünk maximalizálására törekszik. Nem hagy minket magunkra, még ha büntetésünket is töltjük, mert a legnagyobbat mégsem nekünk kell törleszteni. Bár a gőg és az önhittség fegyvereivel vívott csatáinkban vereséget szenvedünk, a háborút Jézus Krisztus vitte győzelemre. A vereség, a megalázottság izzó sebeire kereshetjük mi is Gileád balsamát, vagy nagy tudású orvosok tudományát, de a valódi gyógyulás, a hús újra növekedés a seben csak Isten kegyelméből lehetséges.